

LANDSKAPSINVENTERING

Ny detaljplan för fastigheten Enen 1
"Sjögården" i Markaryds kommun

Figur 1. Planområdesgräns. Ortofoto, 2012.

HANDLINGAR

Landskapsinventeringen för planområdet för ny detaljplan "Sjögården" är utförd av landskapsarkitekt Ella Rydmark, Markaryds kommun.

Fotografier är tagna av Ella Rydmark om inget annat anges.

Utvald växtlighet är även dokumenterad i appen *Curio-xyz* för allmän åtkomst.

INNEHÅLL

1. Sjögården Överblick	4
2. Naturnära Smålandsidyll.....	5
3. Badplatsen.....	6
4. Udden	7
5. Stigen	8
6. Vattenkvalitéer.....	9
7. Plantering för en stadspark.....	10
8. Nivåskillnader skapar rumslighet.....	11
9. Stora öppna ytor	12
10. Parkeringen	13
11. Rörelse på platsen.....	14
12. Inventering sammanställning.....	15

1. SJÖGÅRDEN ÖVERBLICK

Planområdet Sjögården består av många bra kvalitéer för människan och naturen. Rekreativ värdet är högt på udden vid Getesjön där naturen har fått selektera sig själv. Sjöparken har stor potential till en bättre sammankoppling till Sjögården då de i dagsläget är separerade av en bilväg utan övergångsställen. Parken är gjord i fel skala och är inte välkomnande för mänsklig närvaro. Den är inte tillgänglighetsanpassad vilket gör det svårt för kommunens stora andel äldre att besöka den. Dessutom är den designad på ett sådant sätt att det inte finns några naturliga aktiviteter eller ett förståeligt rörelsemönster. Eftersom parken är så pass tom finns det en stor potential att förändra den. Parkeringsytan har ingen större koppling till någon av de andra delarna av området vilket gör att dess funktion blir förvirrande. Hela området måste sammankopplas för att ytorna ska börja användas mer. Med ett sådant centralt läge vore det synd att slösa bort en hel park vars syfte är att användas av så många som möjligt.

2. NATURNÄRA SMÅLANDSIDYLL

Getesjön, björkarna och himlen. Kommunens många sjöar visar upp sin storhet på platsen där detta centrala läge ger intryck av att vara i en orörd civilisation. Här dominerar Smålands pionjärträd björk och tall som tillsammans bildar en stark identitet för platsen längs vattnet. Lummigheten bland dessa träd ter sig bäst på sommarhalvåret när buskagen gror som mest och omsluter gångvägarna med grönska. Med en promenad längs vattnet ges kommuninvånarna möjligheten till daglig rekreation med höga naturvärden.

3. BADPLATSEN

Badplatsen är centralt belägen i ett idylliskt läge. Med sandstrand och bryggor skapas en plats som är gjord för att stanna på. Sandstrandens naturliga utformning erbjuder både skugga och sol för alla generationer, detta gör att hela familjer kan samlas på platsen och njuta av sommaren på sitt sätt. Även bryggorna skapar ett mervärde som lockar framförallt unga till lek och medverkan. Placeringen av bryggorna gör att föräldrar har bra uppsikt över barnen i vattnet och ser när de simmar för långt ut på sjön. Det blir en naturlig gräns där uddarna slutar som är bra för säkerheten och känslan av kontroll. Det faktum att sandstranden sluttar bidrar också till en bättre uppsikt över vattnet.

4. UDDEN

Med sina små privata rum erbjuder den naturliga skogsdungen en avskildhet för den som vill bada utan att behöva gå till stranden. Dungens dominerande björk- och tallbestånd förstärker den naturliga känslan för platsen och bildar ett behagligt tak. Ljusspelet som bildas av takkronorna visar upp den bästa sidan av småländska skogarna. På den här platsen finns det utrymme att hitta sin egen vrå utmed vattnet utan att behöva socialisera sig med badplatsens besökare.

5. STIGEN

En idyllisk stig skärmar naturligt av dungen på udden från Sjögårdens byggnad som är placerad en nivå ovanför. Indelningen gör att platsen omringas av grönska som skapar gröna kvalitéer. Stigen fungerar i dagsläget som ett stråk för motionärer och är helt fri från mänskliga inslag. Skogskänslan bland träden och ljusspelet från trädens tak skapar ett behagligt ljust rum med fri rörelse.

6. VATTENKVALITÉER

Dammen i sjöparken har stor potential till att utveckla sin artrikedom för att gynna både människa och djurliv. I dagsläget delar dessa lysande iris plats med en sjuk gråal som ger ett ovårdat intryck. För en kommun med många sjöar skulle dammen kunna bygga på den identiteten genom att utveckla den. Promenaden runt dammen skulle kunna erbjuda olika brukargrupper ett tillgängligt alternativ för de många otillgängliga sjöarna runt om i kommunen.

7. PLANTERING FÖR EN STADSPARK

Den prunkande planteringen i parkens nordöstra hörn kan jämföras med högskötselklassificerade parker så som stadsparker. Planteringen i sig erbjuder en stor variation bland lignoser och perenner.

Rhododendronbuskaget vid dammen är även den en vacker syn för besökare. I mitten av juni står den i full blom för den som vill njuta av de lila blommorna. Woodland känslan som finns under rhododendron buskaget visar på potentialen för parkens olika rumsindelningar. Artrikedomen blir ett spännande inslag för alla kommunens invånare, speciellt de som inte själva har en trädgård.

8. NIVÅSKILLNADER SKAPAR RUMSLIGHET

Hela området är redan uppdelat i olika nivåer där byggnaden befinner sig på högsta punkten. Parkens damm är naturligt den lägsta punkten inom området. Med denna uppdelning finns det stor potential att utveckla olika rum för kommunens invånare. Den stora gräsmattan skulle kunna användas till olika aktiviteter där barnen kan springa fritt. Dammen skulle då kunna erbjuda ett lugnare läge för den som inte vill bli störd men fortfarande ha en överblick över leken. Rumsindelning i en park är väldigt viktig för att kunna erbjuda olika brukargrupper olika sammanhang. Stora parker som denna har tillräckligt med utrymme för att tillgodose olika behov.

9. STORA ÖPPNA YTOR

Platsens styrka och svaghet är de stora öppna ytorna som i dagsläget inte används. Det är istället en skötselkostnad för att ta hand om en ”finpark”. Dessa stora öppna ytor kan liknas med de överdimensionerade parkerna i Versailles trädgårdar som där är till för att beskåda, inte användas. Med denna stora skala är det svårt för människan att känna sig bekväm och aktiviteterna förflyttas gärna till utkanterna av parken eller det mindre rum som skapas kring dammen. Dessvärre är inte dammen tillgänglighetsanpassad och lämnar därför inga naturliga platser över i parken för bekväm mänsklig närvaro. Skalan är felanpassad för parken då den inte är en finpark med hög skötsel grad. Den är istället en tom park utan användare.

10. PARKERINGEN

Den stora asfaltsparkeringen är formaterad i en svår form som gör att ytan blir ineffektiv. Även den omslutande gräsytan är ineffektiv ur ett skötselkostnadsperspektiv då ytan är väldigt liten. De stora lönnarna som ramar in parkeringen är alla i dåligt skick då sjukdomar har drabbat dem hårt. Tillväxten är liten för träden och bladen är söndertuggade av löss. De mindre träden på platsen är svårdefinierade då även de är sjukdomsdrabbade.

Platsen är visserligen öppen vilket skapar en bra överblick och undviker därmed en potentiell otrygg plats. Parkeringen har ingen egentlig koppling till varken den intilliggande parken eller Sjögården. Trottoar och övergångsställe hade gett större möjligheter för olika brukargrupper att besöka parken till exempel. Med ett starkare formspråk för alla tre platserna hade rörelsen mellan dem blivit mer naturlig.

11. RÖRELSE PÅ PLATSEN

Tillgängligheten är i dagsläget odemokratisk på hela området. Med få och osammanhängande övergångar skapas osäkra rörelsemönster för den fotbundna resenären. För känsliga brukargrupper så som barn, äldre och funktionshindrade är platsen förvirrande och farlig. Utan säkra övergångar och tillgängliga nivåskillnader blir området endast tillgänglig för en del av befolkningen. Med tanke på att en vårdcentral ligger i ena hörnet av parken finns det goda skäl till göra platsen mer tillgänglig.

Att inte göra platsen tillgänglig för alla är att slösa bort en hel park. Utan att de känsliga brukargrupperna har tillgång till parken är att utesluta de viktigaste brukargrupperna, de som inte kan ta sig ut i skogen själva.

12. INVENTERING SAMMANSTÄLLNING

- Betula pendula – 126 st 60%
- Pinus sylvestris – 27 st
- Alnus incana – 9 st
- Acer platanoides – 8 st
- Quercus rubra – 7 st
- Salix caprea – 7 st
- Quercus robur – 5 st
- Sorbus aucuparia – 5 st
- Aesculus hippocastanum – 2 st
- Populus tremula – 2 st
- Betula pendula 'Youngii' - 2 st
- Ulmus glabra – 1 st
- Juniperus communis – 1 st
- Prunus padus – 1 st
- Icke identifierade – 5 st

= 207

Inom området för själva Sjögården är inte alla träden inventerade p.g.a. namnsorter

- Aesculus hippocastanum – 1 st
- Betula pendula – 1 st
- Malus – 7 st
- Tilia – 1 st
- Icke identifierade – 1 st

= 11

TOTALT = 218